

Redaktionelt forord

Findes der et sted, der ligger mellem den altomsluttende undtagelsestilstand og den evige fred? Er det Thomas Hobbes (1588-1679) eller Immanuel Kant (1724-1804), vi skal læne os op ad når vi skal forsøge at finde mening i nutiden? Danskerne synes at være i tvivl.

Spørger man et repræsentativt udsnit af den danske befolkning, hvad det vigtigste politikområde er lige nu, svarer 14 pct., at det er ”forsvaret og internationale militære operationer” (Altinget, 2025). Et så stort folkeligt fokus på forsvarspolitikken er ikke blevet set i al den tid vi har målt den slags – det vil sige siden 1970. Spørger man befolkningen, om de føler sig trygge i hverdagen, svarer 22 pct. i 2024, at det gør de ikke. Det er en markant stigning siden 2011, hvor 12 pct. svarede, at de følte sig utrygge i hverdagen (Andersen et al., 2024: 74). Også forbrugertilliden er i drastisk fald. Danskerne er af den opfattelse, at både deres personlige og landets økonomi kommer til at befinde sig et betydeligt dårligere sted om et år end i dag (Danmarks Statistik, 2025). Der er andre data, der peger i den samme retning, f.eks. er interessen for at deltage i Hjemmeværnet stigende. I første kvartal af 2025 har hele 1.732 danskere meldt sig til Hjemmeværnet, hvilket er en stigning på 66 pct. sammenlignet med samme periode sidste år (Hjemmeværnet, 2025). Danskerne synes i stigende grad at læne sig op ad Thomas Hobbes’ pessimistiske antropologi, hvor mennesket befinder sig i en konstant kamp om overlevelse.

Men der er også data, der peger i en hel anden retning. Danskerne hører for eksempel til blandt de lykkeligste mennesker i verden (World Population Review, 2025a)! Ifølge den seneste World Happiness Report ligger Danmark på en imponerende andenplads med en score på 7,58 ud af 10. Dette skyldes blandt andet gratis sundhedspleje og uddannelse samt en stærk følelse af fællesskab. Danmark er også ét af de mest demokratiske lande i verden, blandt andet målt på det demokratiske sindelag i befolkningen (World Population Review, 2025a). Beredskabsstyrelsen har på det seneste opfordret borgerne til at være forberedte på krisesituationer. For eksempel anbefales det, at alle husholdninger har forsyninger nok til at klare sig i tre dage uden adgang til mad, vand, gas eller elektricitet. Det er en anbefaling, 18 pct. af danskerne har taget til sig. De har etableret et nødlager af mad og vand. Men så tager danskerne det heller ikke mere alvorligt. 20 pct. af danskerne finder det unødvendigt at preppe og 13 pct. finder det direkte skørt at preppe (Preppingstatistik i Danmark og USA, 2024 Guide; DR.dk, 2025). Man kunne næsten fristes til at konkludere,

at danskerne har kastet sig i favnen på Immanuel Kants moralfilosofi og urokkelige tro på det gode i mennesket og samfundet.

Hvis danskerne befinder sig et lidt ambivalent sted midt mellem kaos og orden, så kan myndighederne ikke tillade sig at vakle. Der er etableret et Ministerie for Samfundssikkerhed og Beredskab, som har til formål at forebygge, modstå og håndtere hændelser, der udfordrer samfundets grundlæggende funktioner. Ministeriet skal samarbejde med et utal af private og offentlige, nationale og internationale aktører, og det skal rådgive myndigheder, virksomheder og borgere om alle forhold, der har med sikkerhed og beredskab at gøre. Det har ansvaret for såvel operative funktioner som krisestyring, cybersikkerhed og forsyningssikkerhed. Styrelsen for Samfundssikkerhed beskriver udfordringen uden omsvøb:

”Danmark står i dag over for det mest alvorlige og komplekse risiko- og trusselsbillede siden anden verdenskrig. Med krig på det europæiske kontinent, den uforudsigelige sikkerhedspolitiske situation, en skærpet hybrid trussel og accelererende klimaforandringer er der behov for en fælles forståelse af de risici og trusler, som det danske samfund står over for samt passende modforanstaltninger” (Styrelse for Samfundssikkerhed, 2025: 3).

Vi står med andre ord overfor en kæmpe opgave. Nogle vil måske hævde, at ministeriet er etableret for at signalere til omverdenen, at der er styr på sagerne, vel vidende at det ligger i krisesamfundets natur, at der ikke kan skabes orden, forudsigelighed og stabilitet. Verden er så kompleks, at det ikke giver mening at opretholde en forestilling om, at vi er beredte. Der vil aldrig være beskyttelsesrum til alle. Der vil aldrig være et lager af præcis de vacciner, vi har brug for, når den næste pandemi lander i Europa. Vi vil aldrig kunne etablere en kystsikring, der skåner os for havets stigning. Vi kan ikke lave planer og strategier for alt og alle. Som bokseren Mike Tyson angiveligt skulle have sagt: ”Alle har en plan lige indtil det punkt, hvor de får det første slag over munden.”

I dette temanummer giver eksperter fra forskellige forskningsdiscipliner det nye ministerium et godt råd med på vejen: I krisetider kræver vi meget af vores offentlige myndigheder, men sagen er, at myndighederne ikke kan levere beredskab, samfundssikkerhed og krisestyring uden at mobilisere danskeren. Det er ude på det helt decentrale niveau – i klubberne, foreningerne, landsbyerne, kommunerne, de små erhvervsvirksomheder osv. – vi skal finde kilden til robusthed og modstandskraft. Der skal skabes bevidsthed, opmærksomhed og parathed i forhold til de mange udfordringer, vi som land står over for i en særdeles urolig og truende verden. Der skal med andre ord mobiliseres en grundstyrke og en modstandskraft i den danske befolkning. Det er ikke tilfældigt, at ministeren i forordet til dette temanummer appellerer til handling såvel som sammenhold. Mon ikke at vi i et af verdens mest demokrati-

ske, samarbejdende og uddannede befolkninger magter at løfte denne opgave, hver for sig og i fællesskab?

Martin Marcussen

Ansvarshavende redaktør for Økonomi & Politik

Referencer

- Altinget (2025), "Trump sætter spor i ny meningsmåling: Vælgerne går nu mere op i forsvar end klima", 2. april.
- Andersen, Jacob, Jørgen Goul Andersen, Anders Hede, Sophie Danneris og Peter G.H. Madsen (2024), "Tillid i Danmark 2024", TrygFondens Tryghedsmåling.
- Dr.dk (2025), "'En enkelt pjece er ikke nok': Flertallet af danskerne har stadig ikke preppet", 12. april, 'En enkelt pjece er ikke nok': Flertallet af danskerne har stadig ikke preppet | Indland | DR
- Danmarks Statistik (2025), "Forbrugertilliden på laveste niveau i næsten to år", 21. marts, NYT: Forbrugertil-
liden på laveste niveau i næsten to år - Danmarks Statistik
- Hjemmeværnet (2025), "Rekordstor interesse for Hjemmeværnet", 8. april, Rekordstor interesse for Hjemmeværnet
- Styrelse for Samfundssikkerhed (2025), "Nationalt Risikobillede 2025", 10. april, Nationalt Risikobillede 2025.
- World Population Review (2025a), "Happiest Countries in the World 2025", Happiest Countries in the World 2025.
- World Population Review (2025b), "Democracy Index By Country 2025", V Dem Democracy Index by Country 2025.